

COVID-19 en vaccinatie tegen pneumokokken

Aan: de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Nr. 2020/04, Den Haag, 20 april 2020

Samenvatting

Gezondheidsraad

Is de COVID-19-pandemie aanleiding om bepaalde doelgroepen voorrang te geven bij de dit najaar te starten vaccinatie van ouderen tegen pneumokokken? Op die vraag van de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport geeft de Commissie Vaccinaties van de Gezondheidsraad in dit advies antwoord.

In 2018 adviseerde de Gezondheidsraad ouderen tussen 60 en 80 jaar te beschermen tegen een deel van de ziektelast door pneumokokkeninfectie door hen eens in de vijf jaar vaccinatie aan te bieden. Van de ouderen die in het ziekenhuis worden opgenomen met pneumokokkenlongontsteking of invasieve pneumokokkenziekte (onder andere hersenvliesontsteking en bloedvergiftiging) overlijdt gemiddeld 15%; ook de patiënten die pneumokokkenziekte hebben overleefd houden nog jaren een verhoogde kans op overlijden.

Ter uitvoering van dat advies heeft het RIVM

voorbereidingen getroffen voor een Nationaal Programma Pneumokokkenvaccinatie Volwassenen (NPPV) waarin vanaf dit najaar de mensen die 60, 65, 70 en 75 worden een uitnodiging krijgen zich te laten vaccineren tegen pneumokokken. Na vijf jaar zou dan de hele doelgroep beschermd zijn (met uitzondering van de mensen die dit najaar al 76-plus zijn).

70-plussers kwetsbaarste groep

De ernst van het beloop van ziekte door pneumokokkeninfecties en COVID-19 neemt toe met de leeftijd. Omdat de pandemie met COVID-19 nieuw is zijn er slechts zeer beperkte gegevens beschikbaar over de ziektelast van COVID-19 in samenhang met ziekte door pneumokokkeninfectie. Er zijn op dit moment geen aanwijzingen dat bepaalde groepen een groter risico lopen een pneumokokkeninfectie te krijgen bovenop een infectie met COVID-19 (co-infectie).

Mensen van 70 en ouder hebben zowel bij een

pneumokokkeninfectie als bij COVID-19 een verhoogd risico op een ernstig beloop. Op basis van deze combinatie van factoren beoordeelt de commissie de groep mensen van 70 jaar tot en met 79 jaar oud als het meest kwetsbaar.

Voorrang geven aan 70-plussers

De commissie adviseert om de mensen van 70 tot en met 79 jaar oud voorrang te geven bij pneumokokkenvaccinatie. Hierdoor wordt een deel van de meest kwetsbare mensen ernstige ziekte door pneumokokken bespaard, wat mogelijk ook leidt tot een iets minder zware belasting van de zorg. Op dit moment zijn er voor het NPPV 550.000 doses vaccin beschikbaar. De Nederlandse overheid probeert extra doses in te kopen. Als er dit najaar bij de start van de pneumokokkenvaccinatie nog niet genoeg doses zijn voor alle mensen van 70 tot en met 79 jaar oud, adviseert de commissie als eerste de mensen van 75 tot en met 79 jaar oud

te vaccineren. Zodra er genoeg doses zijn kunnen de mensen van 70 tot en met 74 jaar oud worden gevaccineerd, te beginnen bij de oudsten. Ook uitvoeringsaspecten spelen hierbij een rol. De commissie adviseert de situatie over een jaar opnieuw te beoordelen.

COVID-19-patiënten als nieuwe medische risicogroep

Naast het nieuwe vaccinatieprogramma voor ouderen bestaat er al jaren pneumokokkenvaccinatie voor medische risicogroepen (mensen met een ernstig verstoorde afweer). De commissie acht het aannemelijk dat patiënten die een ernstige vorm van COVID-19

hebben doorgemaakt en daardoor longschade hebben opgelopen bevattelijker zijn voor ziekte door pneumokokkeninfecties. Zij beveelt aan dit te monitoren en deze groep voorlopig als medische indicatie voor pneumokokkenvaccinatie aan te merken.

Het nu voorliggende advies heeft geen directe consequenties voor het aanbod van vaccinatie binnen het Nationaal Programma Grieppreventie. De commissie kan zich voorstellen dat de pandemie door COVID-19 leidt tot een grotere belangstelling voor vaccinatieprogramma's, ook die tegen griep.

De Gezondheidsraad, ingesteld in 1902, is een adviesorgaan met als taak de regering en het parlement ‘voor te lichten over de stand der wetenschap ten aanzien van vraagstukken op het gebied van de volksgezondheid en het gezondheids(zorg)onderzoek’ (art. 22 Gezondheidswet).

De Gezondheidsraad ontvangt de meeste adviesvragen van de bewindslieden van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; Infrastructuur en Waterstaat; Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De raad kan ook op eigen initiatief adviezen uitbrengen, en ontwikkelingen of trends signaleren die van belang zijn voor het overheidsbeleid.

De adviezen van de Gezondheidsraad zijn openbaar en worden als regel opgesteld door multidisciplinaire commissies van – op persoonlijke titel benoemde – Nederlandse en soms buitenlandse deskundigen.

U kunt dit document downloaden van www.gezondheidsraad.nl.

Deze publicatie kan als volgt worden aangehaald:
Gezondheidsraad. COVID-19 en vaccinatie tegen pneumokokken.
Den Haag: Gezondheidsraad, 2020; publicatienr. 2020/04.

Auteursrecht voorbehouden

